

324585 MK/MK
12. marts 2020

Advokatpartnerselskab
Sct. Mathias Gade 96B
8800 Viborg
Tlf. 86 62 06 00
CVR-nr. 36 03 05 34
Bank: 7831 1181453
www.leoniadvokater.dk
post@leoniadvokater.dk

COVID-19 breder sig med hastige skridt. Særligt spørgsmålene om man som ordregiver kan undlade at modtage varer eller ydelser uden at pådrage sig et erstatningsansvar, eller om man som leverandør har ret til ikke at levere sine varer eller ydelser uden at pådrage sig et erstatningsansvar melder sig i erhvervslivet.

Mange forholdsregler skal, og bør, tages i denne tid. Nogle af dem medfører, at man ikke længere ser det som en mulighed at modtage varer eller ydelser, eller måske ikke kan levere disse varer eller ydelser.

Spørgsmålet er i denne relation, om konsekvenserne af COVID-19 kan betegnes som en force majeure begivenhed, som kan begrunde ansvarsfrihed for den part, der ikke lever op til kontrakten, eller om man i stedet risikerer at blive gjort erstatningsansvarlig for medkontrahentens tab.

Nedenfor beskrives kort i hvilke situationer, der normalt kan påberåbes force majeure og dermed ansvarsfrihed. Ligeledes vil det blive belyst, om COVID-19 kan betegnes som force majeure.

Baggrund

COVID-19 har allerede medført, at mange kontrakter ikke er blevet opfyldt. Flere og flere smittes, og det er derfor af væsentlig betydning at overveje de mulige konsekvenser, som COVID-19 vil kunne medføre for eksisterende og kommende kontrakter.

Force majeure er en udefrakommende og upåregnelig begivenhed, der ikke kan afværges, og som bevirker at en kontrakt ikke kan opfyldes. Det skal være umuligt at opfylde aftalen, ikke bare besværligt eller omkostningstungt. Der er med andre ord tale om ekstraordinære og uforudsigelige begivenheder.

Hvis der foreligger force majeure, vil den part der ikke kan opfylde kontrakten være ansvarsfri, så længe force majeure begivenheden består. Denne part kan således ikke gøres erstatningsansvarlig, som han typisk ellers ville kunne, hvis den manglende opfyldelse af kontakten ikke skyldtes en force majeure begivenhed. I denne relation skal det dog have sig tilgætt, at parten skal kunne dokumentere, at den manglende opfyldelse af kontrakten skyldes force majeure, samt at det er umuligt at opfylde kontrakten. Ydermere skal parten underrette sin medkontrahent om, at der ikke kan ske levering grundet force majeure, og kan således ikke blot undlade at levere ydelsen. Undladelse heraf kan medføre, at man alligevel bliver erstatningsansvarlig, samt at man mister retten til at påberåbe sig force majeure.

Hvad der er en force majeure begivenhed kan defineres i en kontrakt eller følge af retspraksis, samt f.eks. reglerne i købeloven. I nogle lande anerkendes force majeure ikke, med mindre det følger af kontrakten.

Kontrakten indeholder bestemmelser om force majeure

Mange kontrakter indeholder klausuler om force majeure, og disse kontrakter vil typisk eksemplificere, hvad der er force majeure. Typiske begivenheder nævnt i kontrakten er krig, naturkatastrofer, cyberangreb mv. og spørgsmålet er således, om COVID-19 ligeledes kan betragtes som en force majeure begivenhed.

For at COVID-19 kan gå under betegnelsen force majeure, bør kontrakten angive, at også sundhedskriser, epidemier, pandemier eller lignende er force majeure. Da COVID-19 ikke er krig, en naturkatastrofe eller et cyberangreb, er det usikkert, om COVID-19 kan begrunde force majeure, hvis kontrakten kun angiver disse muligheder som force majeure.

Hvis kontrakten forholder sig til spørgsmålet om sundhedskriser mv. vil COVID-19 således kunne betegnes som force majeure for tidligere indgåede kontrakter, men nok ikke for nye kontrakter, da situationen ikke længere er upåregnelig.

Ved vurderingen af, om COVID-19 kan betegnes som en force majeure begivenhed, må der således ses på de enkelte kontraktbestemmelser, idet det er en meget konkret vurdering, om COVID-19 er en force majeure begivenhed i kontraktens forstand.

Det anbefales således at eksisterende kontrakter gennemlæses for at se, om den konkrete kontrakt eventuelt giver anledning til at betragte COVID-19 som force majeure. Ligeledes kan der være andre klausuler i kontrakten, der begrundet ansvarfrihed.

Det anbefales endvidere, at erhvervsdrivende tager stilling til og fremadrettet tilpasser force majeure klausuler i deres kontrakter, så lignende situationer kan omfattes i fremtiden. Vi er gerne behjælpelige hermed.

Kontrakten indeholder ikke bestemmelser om force majeure

Hvis kontrakten ikke tager stilling til spørgsmålet om force majeure, ses der på lovgivningen på området. I det følgende tages der udgangspunkt i, at dansk ret finder anvendelse, idet det følger i det konkrete tilfælde skal vurderes, om dette er tilfældet. Nogle retssystemer har ikke regler, som regulerer force majeure.

Købelovens § 24 fastslår, at force majeure skal anses som en upåregnelig hindring af helt ekstraordinær karakter. Man kan alene påberåbe sig ansvarfrihed, hvis det må anses for udelukket at opfylde kontrakten, og at dette skyldes force majeure begivenheden.

Det skal således være umuligt at opfylde kontrakten, og den blotte omstændighed, at det er blevet mere besværligt eller omkostningstungt at opfylde kontrakten, kan i udgangspunktet ikke medføre, at der er umulighed - heller ikke selvom det ikke er rentabelt at opfylde kontrakten. Kan der således findes en anden løsning, f.eks. en anden leverandør, er der ikke tale om force majeure.

Fremtidige kontrakter

Kravet om upåregnelighed medfører formodningsvist, at force majeure ikke kan påberåbes for fremtidige kontrakter, idet kendskabet til COVID-19 nu er ude i den brede offentlighed. Det må således antages, at man bør være i stand til at tage højde herfor ved kontraktindgåelsen.

Hvad bør du som kontraktpart gøre?

Først og fremmest er det en god ide at undersøge, hvad din kontrakt siger om force majeure. Såfremt COVID-19 kan betragtes som force majeure, kan du påberåbe dig ansvarfrihed for den manglende opfyldelse af kontrakten, såfremt det kan dokumenteres, at COVID-19 er årsagen til, at det ikke er muligt at opfylde kontrakten. Vær dog opmærksom på, at dette ikke nødvendigvis gælder fremtidige kontrakter.

Såfremt der ikke er en bestemmelse om force majeure i kontrakten, bør du undersøge, hvilket lads regler kontrakten er underlagt, idet lovvalget er afgørende for din retsstilling. Herefter kan det vurderes, om der kan påberåbes force majeure.

Vær opmærksom på, at du straks skal underrette modparten om, at der påberåbes force majeure og at varen/ydelsen derfor ikke kan leveres. Retten kan fortabes, hvis modparten ikke underrettes i tide. Husk at du løber en såkaldt standpunktsrisiko, hvis du påberåber dig force majeure. Viser det sig, at der ikke foreligger force majeure, kan virksomheden pådrage sig et erstatningsansvar overfor modparten.

Hos Leoni Advokater har vi kompetente medarbejdere, der gerne hjælper dig med at vurdere din situation, før du tager endelig stilling.